

***EGYSZERŰSÍTETT
ELŐZETES RÉGÉSZETI DOKUMENTÁCIÓ***

**„SAJÓSZÖGED-HEJŐBÁBA, 0122/13, 0122/4, 0122/5, 0122/6, 0122/8,
0122/7, 021/3, 022/4, 023/1 HRSZ ALATT NAPELEMPARK
LÉTESÍTÉSE”**

a

GOLDEN NES SOLAR KORLÁTOLT FELELŐSSÉGŰ TÁRSASÁG

megrendelésére
készítette:

A

VÁRKAPITÁNYSÁG
NONPROFIT ZRT.

2021

1. AZ ELŐZETES RÉGÉSZETI DOKUMENTÁCIÓ TÁRGYA, ELKÉSZÍTÉSÉNEK CÉLJA, KÉSZÍTŐI

1.1. Az előzetes régészeti dokumentáció (ERD) tárgya: „Sajószöged-Hejőbába, 0122/13, 0122/4, 0122/5, 0122/6, 0122/8, 0122/7, 021/3, 022/4, 023/1 hrsz alatt napelempark létesítése”

1.2. A tervezett változtatás helyszíne: A 39,58 ha nagysága leendő naperőmű Hejőbába és Sajószöged közötti kövesút nyugati oldalán, a két település közigazgatási határán tervezik megvalósítani. A beruházási terület a déli oldala a Hejőbába – Nagy-temető-dűlőhöz, míg északi oldala Sajószöged – Babai út melletti dűlőhöz tartozik. A Sajószöged-Hejőbába, 0122/13, 0122/4, 0122/5, 0122/6, 0122/8, 0122/7, 021/3, 022/4, 023/1 helyrajzi számú ingatlanokat érinti.

1.3. Az ERD megrendelője: Golden Nes Solar Korlátolt Felelősségű Társaság

1.4. Az ERD megrendelésének célja: Építésügyi engedélyezési eljárás

1.5. Készítette: Várkapitányság Integrált Területfejlesztési Központ Nonprofit Zrt.

1.6. Az ERD elkészítése során a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény (továbbiakban: Kötv.) és a Kormány, a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV. 9.) Kormányrendeletének (továbbiakban: Korm. R.) előírásait alkalmaztuk.

1.7. A Korm. R. 38. § (1) bekezdése alapján az ERD próbafeltárás elvégzése nélkül, egyszerűsített ERD-ként készült.

1.8. A projekt a 184/2020. (V. 6.) Kormányrendelet értelmében nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházásként valósul meg.

2. RÉGÉSZETI ÉRTÉKVIZSGÁLAT, LELŐHELY-DIAGNOSZTIKAI VIZSGÁLATOK

2.1. Adattári, szakirodalmi, térképészeti adatgyűjtés

A tervezett beruházás helyszíne a Borsod-Abaúj-Zemplén megyében található Sajószöged és Hejőbába települések külterületén.

A település területe a Hejő-patak völgyében található. A Hejő patak a Bükk-vidék keleti részén, Miskolctapolca területén ered, és a Sajóval majdnem párhuzamosan folyik délkeleti irányban. Körülbelül 40 kilométer után, Polgár alatt ömlik a Tiszába. A patak nevét, amely a jégkorszaki folyók és patakok által lerakott kavicsüledékes síkságon halad át, korábban hat, a partján épült önálló község viselte. Ma már csak öt (Hejőbába, Hejőkeresztúr, Hejőkürt, Hejőpapi, Hejőszalonta), mert Hejőcsaba Miskolccal egyesülve, önálló közigazgatási egységként megszűnt. Neve elhomályosult szóösszetételből áll, előtagja a „meleg, melegség” jelentésű *hő*, *hejő*, *hév*, utótagja a régi magyar *jó*, azaz „folyó” szóból keletkezett.

A közhiteles lelőhely-nyilvántartás, a múzeumi adattári, szakirodalmi, térképészeti kutatások során, a tervezett beruházás által érintett területen és 200 méter széles övezetében ismert (nyilvántartott) régészeti lelőhelyhez kapcsolódó adat nem található.

A vizsgált területet a Sajószöged-Hejőbába_Golden_Solar_403417_TM01_01 sz. térképmellékleten ábrázoltuk, a térinformatikai állományok a digitális melléklet „Terinformatika” mappájában érhetők el.

2.2. Régészeti terepbejárás

A tervezett fejlesztési terület terepbejárását 2021. május 19-én végeztük el, Lukács József régész vezetésével.

A leendő naperőmű a Hejőbába és Sajószöged közötti kövesút nyugati oldalán, a két település közigazgatási határán tervezik megvalósítani. A beruházási terület a déli oldala a Hejőbába – Nagy-temető-dűlőhöz, míg északi oldala Sajószöged – Babai út melletti dűlőhöz tartozik.

A 39,58 ha nagyságú tervezett naperőmű területe nem egészen téglalap, északkeleti irányból közepénél egy háromszög alakú mélyebb fekvésű, erdővel borított rész lóg bele. Ez utóbbi terület nem tartozik a projekthez. A bejárás időpontjában a naperőmű tervezett területének délnyugati kb. 8 ha nagyságú sávját őszi gabona fedte. A többi részében napraforgó volt, de annak keleti oldala némileg gyomnövényekkel fedett. A beruházás puffer zónáját tekintve: délről az út, majd őszi gabona, délről őszi gabona, nyugatról repce, az fenti erdősáv, napraforgó és kukorica, északról kukorica fedte a területet. A napraforgó és kukorica területe vizsgálható volt bejárási módszerekkel. Ugyanakkor az északi puffer zóna vizsgálatától eltekintettünk, mivel itt közel 3 m-t esve a térszín, egy korábbi meder található.

A bejárást az út mentén kezdtük meg, északnyugat-délkeleti irányú sávok bejárásokkal. Az út mentén található kisebb háton néhány őskori kerámia került elő, az itt található dűlőút töltésére használt jelentősebb recens leletanyag mellett. Ezért itt egy **új, szórványos lelőhelyet regisztráltunk Hejőbába – Nagy-temető I. néven.**

Az új lelőhelytől északnyugatra kb. 250 m-re egy mélyedés van, amelynek déli partján középkori, késő középkori / kora újkori leletanyag jelentkezett szórványosan. Ezért itt egy **új lelőhelyet regisztráltunk Hejőbába – Nagy-temető II. néven.**

Mindkét lelőhelyről elmondható, hogy igen szórványos leletanyaggal bír. Ez vagy a lelőhely bolygatatlanságára utal, vagy másodlagosan odakerült anyag. Ennek eldöntését a leendő kivitelezési munkák során végzendő megfigyelés remélhetőleg segíti.

A vizsgálható területet a Sajoszeged-Hejőbába_Golden_Solar_403417_TM01_05. sz. térképmellékleten ábrázoltuk. Az azonosított, illetve vizsgált régészeti lelőhelyek ismert kiterjedését a Sajoszeged-Hejőbába_Golden_Solar_403417_TM01. sz. térképmellékleten ábrázoltuk.

2.3. Az értékvizsgálat eredményének összefoglalása

Az elvégzett értékvizsgálat – adatgyűjtés és terepbejárás – eredményei alapján a beruházás területén és annak pufferzónájában kettő régészeti lelőhelyet azonosítottunk. A naperőmű teljes területe vizsgálható volt a bejárás időpontjában.

A régészeti értékvizsgálat során azonosított régészeti lelőhelyek:

Név:	Nyilvántartási szám:	Adatszerzés módja:	Pozíciója:
Hejőbába – Nagy-temető I.	új lelőhely	terepbejárás	érintett
Hejőbába – Nagy-temető II.	új lelőhely	terepbejárás	érintett

Az azonosított, illetve vizsgált régészeti lelőhelyek ismert kiterjedését a Sajoszeged-Hejőbába_Golden_Solar_403417_TM01. sz. térképmellékleten ábrázoltuk, a térinformatikai állományok a digitális melléklet „Terinformatika” mappájában érhetők el.

3. FELTÁRÁSI PROJEKTTERV

3.1. A változtatási szándékok ismertetése

Megrendelő a vizsgált területen napelemes erőmű és kapcsolódó kiegészítő elemek kialakítását tervezi 39,58 ha nagyságú területen. A Megrendelőtől csupán annyi információ érkezett, miszerint a napelemes erőmű tartószerkezeteken elhelyezett napelemek, kapcsolódó inverterek, továbbá transzformátorok lesznek létesítve. A panelek, a transzformátorok és a központi inverterek pontos helyéről a tervezés jelenlegi szakaszában a Megrendelő nem tudott pontos információkkal szolgálni. Az erőmű területén létesítendő elektromos vezeték rendszer tervezése egy későbbi fázisban történik meg, így a kábelárkok leendő helyeiről nem tudott adatot szolgáltatni. A Megrendelőtől csupán annyi információ érkezett, miszerint a kábelárkokat 1,2 méteres mélységben és 0,8 méteres szélességben tervezik kialakítani. Az alapozási terveket illetően a Megrendelőtől csupán annyi információ érkezett, miszerint az erőművek cölöpöző technikával fognak készülni jellemzően IPE gerendákkal, amelyek cölöpözői mélysége 1,5-2 méter lesz.

3.2. Örökségvédelmi hatáselemzés, örökségvédelmi hatáscsökkentő javaslatok

A régészeti értékvizsgálat során, a tervezett beruházás földmunkái által érintett területen nem azonosítottunk olyan helyben megtartandó örökségi elemeket, amelyeket a Korm. R. 21. § (3) bekezdés alapján a földmunkával el kell kerülni.

A megrendelő által átadott műszaki adatok és a régészeti értékvizsgálat eredményei alapján megállapítható, hogy a tervezett beruházás földmunkái régészeti lelőhelyet érintenek. A Kötv. 22. § (1) bekezdés értelmében, **a lelőhely földmunkával érintett részén megelőző régészeti feltárást kell végezni.**

A földmunkák által érintett régészeti lelőhelyek:

Lelőhely neve:	Nyilvántartási száma:	Jellege:	Kora:	Földmunkával érintett területe
Hejőbába – Nagytemető I.	új lelőhely	felszíni telepnyom	őskor	17.776 m ²
Hejőbába – Nagytemető II.	új lelőhely	felszíni telepnyom	középkor, késő középkor / kora újkori	5.360 m ²

A műszaki leírás és tervdokumentáció alapján megállapítható, hogy a földmunkák a kábelárok 0,8 méter szélességében érintik az azonosított régészeti lelőhelyet. Ezért a Kötv. 22. § (3) bekezdés aa) pontjának figyelembevételével **a megelőző feltárást javasolt módszere: régészeti megfigyelés.**

A gépi és kézi földmunkát a régész irányítása mellett kell végezni (Korm. R. 36. § (2) bekezdés), olyan munkagéppel (gumikerekes forgókotró, iszapoló vagy rézsűző kanállal), amely alkalmas a régészeti jelenségek jelentkezési szintjén a régészeti tükörfelület kialakítására. Amennyiben a földmunkák elérik a régészeti jelenségek jelentkezési szintjét, a megfelelő régészeti tükörfelület kialakításának érdekében kézi földmunkavégzésre is szükség lehet (vö.: Kötv. 7. § 31. pont).

Amennyiben a régészeti megfigyelés mellett végzett földmunkák során régészeti lelőhely kerül elő, a jelenségeket a megfigyelés keretében ki kell bontani és megfelelően dokumentálni kell (Korm. R. 35. § (1) bekezdés).

A Korm. R. 45. § szerint, ha a nagyberuházás régészeti megfigyelése során előkerült régészeti lelőhely vagy lelet a kivitelezés hátráltatása nélkül régészeti bontómunka keretében nem tárható fel, a régészeti megfigyelést végző intézmény haladéktalanul értesíti a hatóságot. A hatóság a szükséges intézkedésekről a bejelentés kézhezvételétől számított öt napon belül dönt.

A megelőző feltárás javasolt módszere lelőhelyenként:

Lelőhely neve:	Nyilvántartási száma:	Megelőző feltárás javasolt módszere:
<i>Hejőbába – Nagy-temető I.</i>	<i>új lelőhely</i>	<i>régészeti megfigyelés</i>
<i>Hejőbába – Nagy-temető II.</i>	<i>új lelőhely</i>	<i>régészeti megfigyelés</i>

A Kötv. 23/E. § (5) bekezdése szerint: nagyberuházás megvalósítása esetén **a kivitelezés földmunkái régészeti megfigyelés mellett végezhetőek, ennek megfelelően az egyéb feltárási módszerekkel fel nem tárt területen régészeti megfigyelést kell biztosítani** (Korm. R. 43. § (3) bekezdés).

Amennyiben a régészeti megfigyelés mellett végzett földmunkák során régészeti lelőhely, jelenség kerül elő, a fentebb leírtaknak megfelelően kell eljárni, a Kötv. 23/E. (7) bekezdés, a Korm. R. 35. § (1) bekezdés, illetve a Korm. R. 45. § előírásai szerint.

A Korm. R. 46. § (1-3) bekezdései alapján, ha a megelőző feltárás vagy a régészeti megfigyelés során eredeti összefüggéseiben megmaradt régészeti emlék kerül elő, a feltárást végző intézmény három napon belül köteles bejelenteni a hatóságnak, valamint megelőző feltárás esetén értesíteni a beruházót. A bejelentett régészeti emlék elkerüléséről vagy helyszíni megtartásáról és kezeléséről, valamint a szükséges állagmegőrző intézkedésekről a hatóság húsz napon belül dönt. Ha a régészeti emlék megelőző feltárás során került elő, és a hatóság határozata alapján azt a helyszínen kell megőrizni, a beruházás során a műszaki tervezésnek és a kivitelezésnek tekintettel kell lennie az emlék megőrzésére. Ebben az esetben a feltárást végző intézmény köteles a feltárás terepi munkáinak befejezését követő tizenöt napon belül a régészeti emlékről adatot szolgáltatni a beruházónak. Az adatszolgáltatás részeként rajzi dokumentáción egyértelműen fel kell tüntetni a bontható és a helyszínen – eredeti helyükön – megőrzendő régészeti emlékeket.

3.3. A javasolt örökségvédelmi intézkedések költségkulációja

3.3.1. Megelőző feltárás tervezett költsége

A megelőző feltárás költségkalkulációja a tervezett földmunkák és a feltárandó régészeti lelőhelyek paraméterei (elsősorban az érintett terület nagysága) valamint a Korm. R. 8. számú mellékletében meghatározott maximált hatósági egységarak alapján készült.

Lelőhely azonosítószáma vagy neve	Megelőző feltárás módszere	Maximált hatósági egységár* (nettó)	Feltárandó terület	Kalkulált nettó keretösszeg
<i>Új lelőhely Hejőbába – Nagy-temető I.</i>	<i>régészeti megfigyelés</i>	<i>8 000 Ft/óra, de min. 36.000 Ft/nap</i>	<i>-</i>	<i>földmunkák időigényének függvényében</i>

Lelőhely azonosítószáma vagy neve	Megelőző feltárás módszere	Maximált hatósági egységár* (nettó)	Feltárandó terület	Kalkulált nettó keretösszeg
	<i>régészeti megfigyelés keretében végzett bontómunka</i>	<i>3 150 Ft/m²</i>	<i>az előkerülő jelenségek függvényében</i>	<i>a tervezés jelenlegi fázisában nem kalkulálható</i>
<i>Új leelőhely Hejőbába – Nagy-temető II.</i>	<i>régészeti megfigyelés</i>	<i>8 000 Ft/óra, de min. 36.000 Ft/nap</i>	<i>-</i>	<i>földmunkák időigényének függvényében</i>
	<i>régészeti megfigyelés keretében végzett bontómunka</i>	<i>3 150 Ft/m²</i>	<i>az előkerülő jelenségek függvényében</i>	<i>a tervezés jelenlegi fázisában nem kalkulálható</i>
Összesen:			A jelenlegi tervezési fázisban nem kalkulálható m²	A jelenlegi tervezési fázisban nem kalkulálható Ft

* Korm. R. 8. mellékletében meghatározott hatósági egységárak szerint.

A megelőző feltárás költségei magukba foglalják a régészeti feltárás terepi munkavégzésén túl – beleértve a feltárás munkafeltételei (dúcolás, melegedő és öltözőhelyiség, wc) biztosítását is – a jogszabályban meghatározott tartalmú dokumentálás és az elsődleges leletfeldolgozás költségeit (Kötv. 22. § (9) bekezdés), azonban nem tartalmazzák a régészeti földmunka (vö.: Kötv. 7. § 31. pont) költségeit. A régészeti feltáráshoz kapcsolódó régészeti földmunka megvalósításáról a beruházó köteles gondoskodni. Ha a beruházó nem tudja biztosítani a földmunkát, akkor a feltárást végző intézmény – a közbeszerzésekről szóló törvény szerint – gondoskodik a régészeti feladatellátáshoz kapcsolódó földmunka elvégzéséről a beruházó költségén (Kötv. 23. § (2) bekezdés). A régészeti földmunkát a feltárás vezetőjének irányításával, régészeti megfigyelés mellett kell végezni, melynek költsége a területen elvégzett megelőző feltárás költségének része (Korm. R. 36. § (2) bekezdés), így erre a tevékenységre külön költség nem számolható el.

A megelőző feltárás pénzügyi elszámolása utólagosan történik, a valós teljesítés (feltárt terület mérete, rétegszámok) alapján (vö.: Kötv. 23/F. § (10) bekezdés). A feltárási projekttervben meghatározott egységáron az 10 méter raszterben határolt területen régészeti pozitív területek számolhatók el. A negatív területek feltáráásáért külön költség nem számolható el.

A Kötv. 23/F. § (11) bekezdése szerint a feltáráásra jogosult intézmény a teljes felületű feltárás és az elfedés régészeti előkészítésének összköltségei 10 százalékának erejéig tartalékot képezhet az esetleges régészeti többletköltségekre. A tartalék a beruházó és a feltárást végző intézmény közötti megállapodás alapján használható fel.

3.3.2. A régészeti megfigyelés költsége

A nagyberuházások esetén az ismert régészeti lelőhelyek területén kívül végzett földmunka régészeti megfigyelésének elszámolása óradíjas rendszerben történik, a valós teljesítés – azaz a megfigyelt földmunkák időtartama – alapján.

A régészeti megfigyelés maximált hatósági egységára 8 000 Ft/óra (nettó), de min. 36.000 Ft/nap.

Régészeti jelenségek előkerülése esetén, a Korm. R. 8. melléklete szerinti **régészeti bontómunka elszámolásának maximált hatósági egységára: 3 150 Ft/m² (nettó).**

3.3.3. A régészeti költségek összesen

Megelőző feltárás (régészeti megfigyelés) nettó költsége	Nem kalkulálható
A régészeti lelőhelyeken kívül végzett földmunkák régészeti megfigyelésének nettó költsége	A tervezés jelenlegi szakaszában nem kalkulálható
Régészeti megfigyelés keretében végzett bontómunka költsége	Nem kalkulálható
Összesen	A tervezés jelenlegi szakaszában nem kalkulálható

3.4. A megelőző feltárás időkerete

Régészeti megfigyelést a kivitelezés földmunkáinak időtartamára kell biztosítani.

3.5. A régészeti feladatellátásra kijelölt intézmény megjelölése

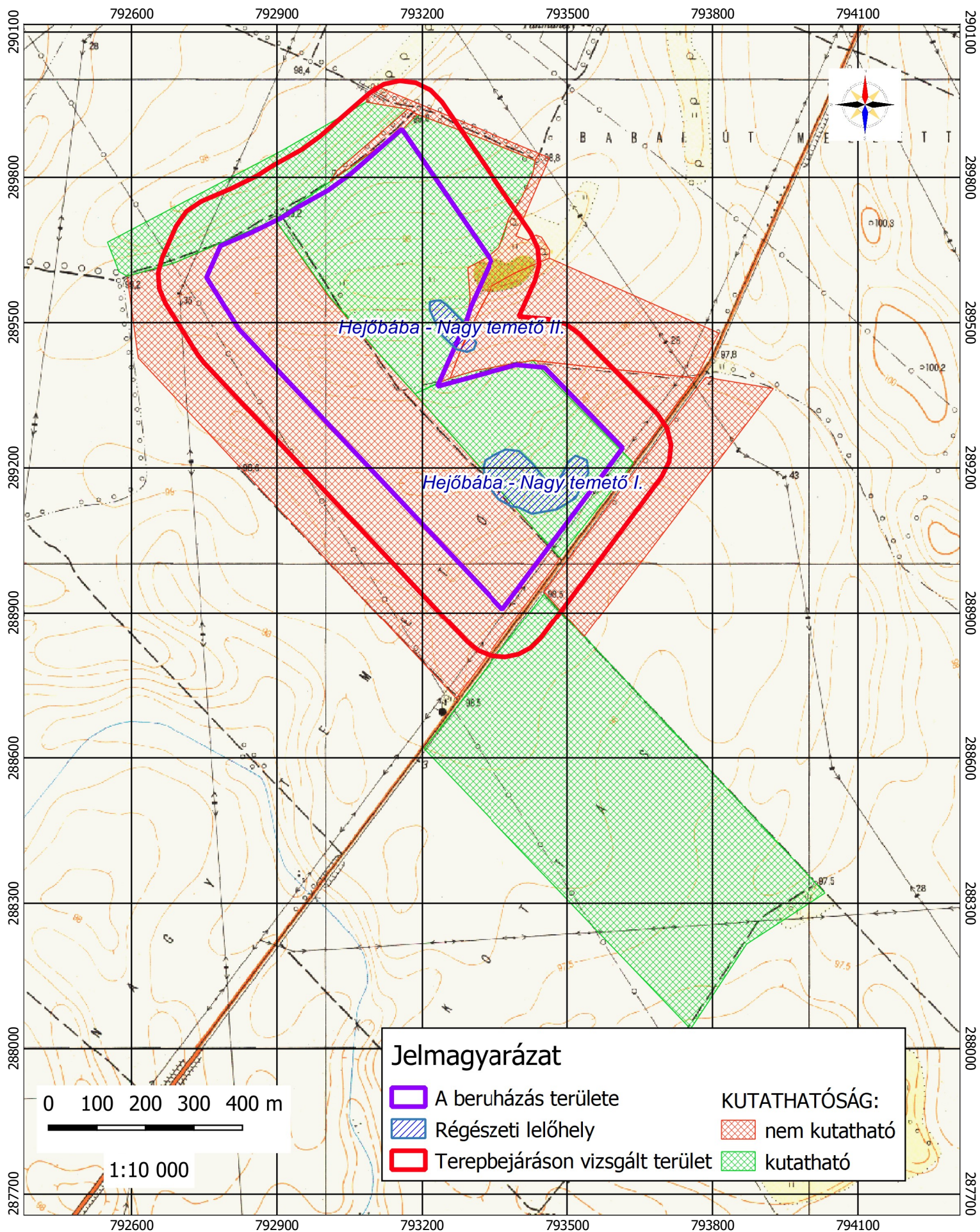
A beruházás a 184/2020. (V. 6.) Kormányrendelet értelmében **nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházásként** valósul meg, ezért a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv (Várkapitányság Integrált Területfejlesztési Központ Nonprofit Zrt.) gondoskodik a régészeti megfigyelés ellátásáról.

Nyíregyháza, 2021. június 11.

Lukács József

régész

VÁRKAPITÁNYSÁG INTEGRÁLT
TERÜLETFEJLESZTÉSI KÖZPONT
NONPROFIT ZRT.
RÉGÉSZETI SZOLGÁLTATÁSI IRODA

793000

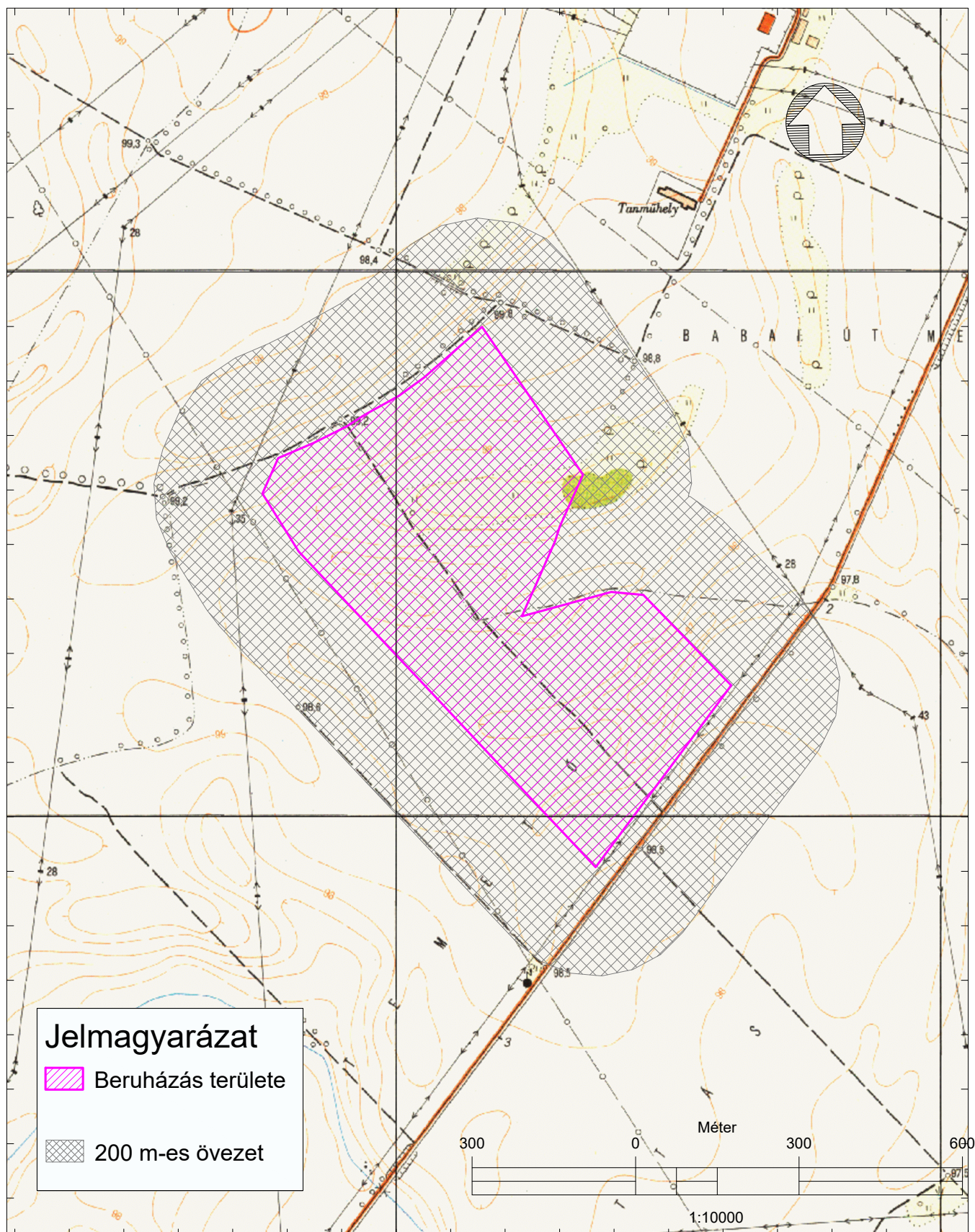
794000

290000

290000

289000

289000

793000

794000

